

Jaarverslag 2022

Commissie van Toezicht bij
FPC de Oostvaarderskliniek

Inhoudsopgave

1.	De kliniek en de Commissie van Toezicht	1
1.1	De inrichting	1
1.2	De Commissie van Toezicht	1
2.	Jaarcijfers	3
3.	Activiteiten in het kader van de advies- en toezichthoudende taak	4
3.1	Misstanden in de inrichting	4
3.2	Overlijden patiënt	4
3.3	Corona	5
3.4	Personeelstekort/werving.....	5
3.5	Nieuwe ochtendstructuur	5
3.6	Nieuw laboratorium	5
3.7	Uitbreiding inrichting.....	5
3.8	Wachlijsten TBS.....	5
3.9	Aanduiding afdeling Meresteijn.....	6
4.	De bemiddelingstaak.....	7
5.	De rechtsprekende taak	8
6.	Management- en totaaloverzicht KLAVER.....	9
7.	Algemene conclusie	10

Voorwoord

Voor u ligt het jaarverslag van de Commissie van Toezicht bij de Oostvaarderskliniek te Almere. Hierin zullen de belangrijkste zaken die in 2022 zijn voorgevallen aan de orde komen.

Ten aanzien van de door onze CvT in het afgelopen jaar ontvangen klachten en de wijze van afhandeling daarvan, verwijs ik u graag naar de inhoud van dit verslag.

José van Breukelen,
voorzitter

1. De kliniek en de Commissie van Toezicht

1.1 De inrichting

De Oostvaarderskliniek (hierna: OVK) is een forensisch psychiatrisch centrum (FPC) en geeft uitvoering aan de tbs-maatregel. Gericht op de veiligheid van de samenleving behandelt FPC de Oostvaarderskliniek patiënten met aantoonbaar risicovol gedrag met als belangrijkste doel een veilige terugkeer in de maatschappij. De OVK biedt plaats aan ongeveer 140 patiënten.

De verdeling van plekken binnen de OVK was in het verslagjaar als volgt.

122 plekken voor intramurale tbs-patiënten;

20 plekken voor transmurale tbs-patiënten;

24 plekken voor patiënten in de FVK;

Indien de bezetting het toelaat zijn er tijdelijk bedden beschikbaar voor patiënten met een andere strafrechtelijke titel.

Er waren voor het jaar 2022 geen administratieve plekken opgegeven

1.2 De Commissie van Toezicht

De CvT bestond verder uit de volgende personen.

Voorzitter CvT, alsmede voorzitter van de beklagcommissie:

mr. T. Fuchs, lid sinds 12 oktober 2009 en per 1 januari 2017 benoemd tot voorzitter.

Leden, te weten:

- E.H.M. Menting, lid sinds 1 september 2017
- J.A. Neslo, lid sinds 1 oktober 2017
- J.A. van Breukelen, lid sinds 8 juni 2009
- B.J. Koevoet, lid sinds 1 januari 2011
- F. Langeraar, lid sinds 1 maart 2022
- J. Helmer, lid sinds 1 maart 2022
- A.K. Mireku, lid sinds 1 oktober 2022
- E.B.J. van Elden, lid sinds 1 oktober 2022
- A.J. van de Velden, lid sinds 1 november 2022

Van de CvT maken o.a. deel uit: een (plv.) rechters, een psychiater en gepensioneerd psychiater, advocaten en een opnamecoördinator.

In het verslagjaar hebben de heer A. Schop en mevrouw R.E.H. Jager de Commissie verlaten. Wij danken beiden voor hun inzet. Mede naar aanleiding van hun vertrek is een sollicitatieprocedure gestart waaruit de nieuwe leden zijn voortgekomen.

Gedurende het verslagjaar is de Commissie ondersteund door het Bureau Commissies van Toezicht in de Rechtbank Midden-Nederland locatie Utrecht (het secretariaat), waarbij mw. mr. C.S.T. Geenen de werkzaamheden van ambtelijk secretaris van de Commissie heeft uitgevoerd.

2. Jaarcijfers

In het jaar 2022 zijn in totaal 12 beklagzittingen gehouden. Alle zittingen werden met een voltallige/meervoudige beklagcommissie behandeld. Tijdens de reguliere zittingen werden ook klachten met betrekking tot dwangbehandeling behandeld. Bij deze zittingen nam de behandelend psychiater plaats om toelichtingen te geven over de noodzaak tot dwangbehandeling.

In het verslagjaar zijn in totaal 157 klachten bij het secretariaat binnen gekomen en een totaal van 124 klachten afgedaan.

Hieronder een overzicht van de ingekomen klachten in het jaar 2022 ten opzichte van het jaar 2021, onderverdeeld naar soort uitspraak.

Afdoening	2021	2022
Ongegrond	52	31
Gegrond	14	8
Deels gegrond	4	2
Niet-ontvankelijk	49	46
Ingetrokken (ter zitting)	26	21
Ingetrokken na bemiddeling	3	2
Afdoening na rogatoir verzoek	1	11
Overgedragen	3	2
Totaal	152	123

De meest voorkomende klachten betroffen:

- Bewegingsvrijheid (45 klachten) *dit was in 2021 nog 42 klachten;*
- Ordemaatregel (12 klachten) *dit was in 2021 nog 21 klachten.*

3. Activiteiten in het kader van de advies- en toezichthoudende taak

Toezicht/Algemeen

In dit hoofdstuk wordt een aantal onderwerpen besproken waar de Commissie van Toezicht zich in 2022 mee heeft beziggehouden. Het betreft onderwerpen waar de Commissie aandacht voor heeft gevraagd. Ten aanzien van deze onderwerpen heeft de Commissie op meer of minder directe wijze geadviseerd dan wel haar toezichthoudende taak uitgevoerd.

Eens per maand vergadert de Commissie van Toezicht met de (plaatsvervangend) directeur en juridisch medewerkers van de kliniek.

In de vergaderingen met de directeur wordt aan een aantal onderwerpen standaard aandacht besteed. Deze onderwerpen zijn, voor zover relevant: uitspraken van de RSJ, het verslag van de maandcommissarissen, ingekomen stukken en mededelingen van de voorzitter en de directie. Meer specifiek hebben de volgende onderwerpen de aandacht van de Commissie van toezicht gehad en deze onderwerpen zijn uitgebreid/veelvuldig besproken in de vergaderingen:

3.1 Misstanden in de inrichting

De inrichting heeft te maken gehad met een situatie van seksueel grensoverschrijdend gedrag. Een patiënte heeft een medewerker beticht hiervan. In afwachting van het interne onderzoek is de medewerker op non-actief gezet. Vervolgens is het interne onderzoek gestaakt in afwachting van het strafrechtelijk onderzoek. De inrichting heeft volledige medewerking geleverd aan het strafrechtelijk onderzoek en de desbetreffende patiënte begeleid tijdens het de nasleep van het voorval.

Naar aanleiding van dit voorval is een SIRE-onderzoek (Systematische Incident Reconstructie en Evaluatie) gestart. Zowel dit incident wordt onderzocht als de algehele integriteit. Er is hierdoor een tweede integriteitszaak aan het licht gekomen met betrekking tot een leidinggevende. Deze is direct op non-actief gezet. Het onderzoek heeft geleid tot meerdere meldingen die allen onderzocht zullen worden. De uitslagen van de onderzoeken worden in het voorjaar van 2023 verwacht.

De inrichting is op zeer negatieve wijze in de media gekomen. Desondanks is de Commissie van mening dat zij inzet heeft getoond om de incidenten op de juiste wijze aan te pakken. Tevens heeft de Commissie de kliniek met regelmaat bezocht om te kijken wat er speelt in de kliniek en een luisterend oor te bieden aan alle patiënten en medewerkers.

3.2 Overlijden patiënt

Afgelopen jaar is een patiënt overleden in het ziekenhuis. Patiënt is met somatische klachten naar het ziekenhuis gebracht en kort na aankomst in het ziekenhuis overleden. In de inrichting is op gepaste wijze stilgestaan bij het overlijden met een herdenkingsbijeenkomst waar zowel patiënten en personeelsleden als familieleden aanwezig zijn geweest.

3.3 Corona

Gedurende het verslagjaar 2021 zijn verschillende maatregelen getroffen om de verspreiding van het corona-virus te beperken. Ook in het huidige verslagjaar zijn hier meerdere klachten over binnengekomen.

Het coronavirus had ook invloed op een hoger ziekteverzuim onder het personeel. Hierdoor werd de inrichting genoodzaakt om periodes een zondagdienst te draaien op woensdagen. Dit is in de loop van oktober 2022 gestopt.

3.4 Personeelstekort/werving

De inrichting kampt met een personeelstekort. Dit heeft ook zijn weerslag op de patiënten. Patiënten hebben het gevoel dat hun traject vertraging oploopt door de tekorten in de bezetting.

Gedurende het jaar is de inrichting actief aan het werven geweest. Er zijn veel nieuwe personeelsleden aangenomen, waaronder een directeur behandelzaken en een manager organisatie Therapeutisch Milieu. Tijdens de vakantieperiode zijn de personeelstekorten opgevuld met personeel uit de flexpoule. Dit is als erg succesvol ervaren.

3.5 Nieuwe ochtendstructuur

In het begin van het huidige verslagjaar is de inrichting gestart met een nieuwe ochtendstructuur. De senior sociotherapeuten dienen te zorgen voor een meer coördinerende overkoepeling. Zo wordt tijdens het ochtendoverleg vooruit gekeken naar de komende 24 uur in plaats van teruggekeken op de afgelopen 24 uur. Op deze manier wordt voorkomen dat veel wordt vergeleken tussen de verschillende afdelingen en hierdoor eilanden ontstaan.

3.6 Nieuw laboratorium

De inrichting heeft problemen ervaren met het laboratorium dat de urinecontroles uitvoert. Gebleken is dat sprake is van een aantal vals positieve uitslagen. Na een gesprek met het laboratorium bleek dat het niet mogelijk is meer waarborgen in het proces aan te brengen. Dit is onder de aandacht van zowel de Commissie van Toezicht als de directie.

3.7 Uitbreiding inrichting

Begin dit jaar heeft de directie meegedeeld dat er zelfstandige wooneenheden op het terrein zullen worden gebouwd. De bouw is in november gestart. De planning is om de wooneenheden in januari te openen, maar dit is o.a. afhankelijk van de hoeveelheid personeel die beschikbaar is.

3.8 Wachlijsten TBS

Momenteel kampt men landelijk met lange wachlijsten voor TBS. De inrichting heeft gemerkt dat met enige regelmaat patiënten aangemeld worden die geweigerd zijn op een Forensisch Psychiatrische

Afdeling. De wachtlijsten gelden ook voor overplaatsingen naar andere klinieken of de LFPZ-inrichtingen.

3.9 Aanduiding afdeling Meresteijn

Gedurende het verslagjaar is beslist dat de afdeling Meresteijn niet langer een intensieve zorgafdeling genoemd zal worden. De afdeling is geen intensieve zorgafdeling die als zodanig door de Minister is benoemd. Zodoende gelden niet dezelfde waarborgen uit de wet die voor een intensieve zorgafdeling gelden. Om verwarring te voorkomen en onderscheid tussen beiden te verduidelijken, is beslist de afdeling Meresteijn niet langer als intensieve zorgafdeling te kenmerken. Het zal ook niet meer worden aangeduid in de dossiers van de patiënten.

4. De bemiddelingstaak

Het maandcommissariaat werd beurtelings gedurende een maand door een lid van de Commissie van Toezicht verzorgd. In verband met de werkzaamheden als voorzitter van de beklagcommissie heeft de voorzitter niet als maandcommissaris gefungeerd. Door de maandcommissaris werd tweemaal in de maand spreekuur gehouden op een vastgesteld tijdstip. Tijdens het spreekuur heeft de maandcommissaris zich op de hoogte gesteld van de sfeer en de gang van zaken in de inrichting, klachten besproken met de patiënten en waar mogelijk klachten bemiddeld. Hiervan werd schriftelijk verslag gedaan. Deze verslaglegging werd in de vergadering mondeling toegelicht. Er is, naast de maandcommissarisverslagen, geen aparte administratie bijgehouden over hoe vaak en door wie de spreekuren zijn bezocht.

De werkzaamheden van de maandcommissaris leverden een bijdrage aan de oordeelsvorming van de Commissie van toezicht over het klimaat in de inrichting. Ook is het de maandcommissaris gelukt een bijdrage te leveren aan de oplossing van problemen van patiënten, alsmede aan de beantwoording van vragen. De maandcommissaris heeft in enkele gevallen kunnen bemiddelen ('ingetrokken na bemiddeling'). Het komt ook voor dat patiënten hun klachten intrekken, al dan niet, nadat zij met de maandcommissaris hebben gesproken ('ingetrokken'). In 2022 zijn 2 klachten na bemiddeling ingetrokken, dit was vrijwel gelijk aan het voorgaande jaar.

Een afvaardiging van de CvT, waaronder de voorzitter, heeft gedurende het verslagjaar eenmaal overleg gevoerd met de patiëntenraad. Tevens heeft de CvT overleg gevoerd met de ondernemingsraad. Tijdens deze overleggen heeft de CvT uitleg gegeven over haar taken/bevoegdheden, maar ook over haar onafhankelijke positie ten opzichte van de directie van de kliniek. Het streven is om de gesprekken met de patiëntenraad en de ondernemingsraad zoveel mogelijk jaarlijks te voeren. De gesprekken worden als zeer waardevol ervaren. Het is belangrijk dat de CvT goed zichtbaar is binnen de kliniek alsmede bij de patiëntenraad.

5. De rechtsprekende taak

Op de tweede maandag van de maand zijn de beklagzittingen gepland. De beklagcommissie bij de OVK is altijd meervoudig en bestaat uit een voorzitter en twee bijzitters. Mevrouw mr. T. Fuchs heeft dit jaar zeven keer de beklagcommissie voorgezeten, in de maanden maart, juni, augustus en december heeft mr. J.A Neslo de beklagcommissie voorgezeten, in juli heeft mr. R.E.H. Jager de beklagcommissie voorgezeten. De overige leden van de CvT hebben wisselend als bijzitter deelgenomen aan de beklagcommissie. Tijdens de beklagzitting, en voorafgaand aan de zitting, neemt de beklagcommissie kennis van de in het dossier aanwezige stukken (klaagschrift met bijlagen en verweer) en van eventuele uitspraken van de RSJ.

Verder heeft de beklagcommissie op grond van artikel 59 lid 3 Bvt ook een groot aantal (eenvoudige) zaken buiten zitting afgedaan. Het gaat in deze om kennelijk niet-ontvankelijke, kennelijk ongegronde/gegronde klachten.

6. Management- en totaaloverzicht KLAVER

Met ingang van 2012 verzoekt de Dienst Justitiële Inrichtingen aan de commissie om bij haar jaarverslag het managementoverzicht en totaaloverzicht uit KLAVER¹ te voegen.

De Commissie zal aan dit verzoek tegemoetkomen maar plaatst daarbij wel een kanttekening. KLAVER baseert de berekeningen op alle klachten waarin enige activiteit is geweest in het verslagjaar, in casu 2022. Dit betekent dat in de gevraagde overzichten ook gegevens worden meegenomen van klachten met een kenmerk uit het voorgaande jaar (2021). Hierdoor worden klachten met een kenmerk uit het verslagjaar die in het huidige kalenderjaar, maar vóór het schrijven van dit verslag zijn afgedaan niet meegenomen.

De Commissie baseert de berekeningen en gegevens in haar verslag uitsluitend op klachten die zijn aangemaakt in het verslagjaar. Dit betekent dat de verzochte overzichten afwijken van hetgeen in andere hoofdstukken van dit verslag is te lezen.

¹ Staat voor **KL**Achten **V**erwerken **E**n **R**apporteren en is het klachtenregistratiesysteem van de commissies van toezicht.

7. Algemene conclusie

Het jaar 2022 is een bijzonder jaar geweest voor de inrichting. De inrichting is opgeschrikt door een aantal ernstige incidenten met betrekking tot grensoverschrijdend gedrag. De commissie heeft een positief beeld van de inspanningen die de directie en het overige personeel binnen de inrichting levert teneinde het verblijf, ondanks de lastige situatie, van gedetineerden goed te laten verlopen.

Daarnaast merkt de Commissie van Toezicht op dat de directie heeft gezorgd dat de commissieleden zich tijdens vergaderingen goed hebben kunnen voorlichten over de belangrijke onderwerpen binnen de kliniek. Met name het delen van de meldingen bijzonder voorval zorgen ervoor dat de Commissie goed op de hoogte is van de situatie in de inrichting.

Utrecht,

De secretaris

De voorzitter

